

Voorzitter

Artikel 6, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het amendement-Van Hoof c.s. (stuk nr. 9, VII), wordt zonder stemming aangenomen.

Het opschrift van hoofdstuk 3, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het amendement-Van Hoof c.s. (stuk nr. 9, VIII), wordt zonder stemming aangenomen.

Artikel 7, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het amendement-Van Hoof c.s. (stuk nr. 9, IX), wordt zonder stemming aangenomen.

Artikel 8, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het amendement-Van Hoof c.s. (stuk nr. 9, X), wordt zonder stemming aangenomen.

De artikelen 9 t/m 12 worden zonder stemming aangenomen.

De beweegreden, zoals deze is gewijzigd door de aanneming van het amendement-Van Hoof c.s. (stuk nr. 9, I), wordt zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat behoudens de leden van de fractie van de SP de aanwezige leden van alle andere fracties voor het wetsvoorstel hebben gestemd, zodat het is aangenomen.

Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen achteraf over de onderwerpen waarover zojuist is gestemd.

Seizoenarbeid/marginale arbeid

De heer **Van der Vlies** (SGP): Mijnheer de voorzitter! De SGP-fractie heeft voor het initiatiefwetsvoorstel gestemd dat door enkele leden uit de CDA-fractie is verdedigd, in het goede vertrouwen dat de toegezegde nota van wijziging inderdaad in het wetsvoorstel zou zijn verwerkt. Die nota van wijziging was nog niet ter plekke. Over de inhoud van de nota bestond volstrekte overeenstemming. Ik herhaal dan ook dat in het goede vertrouwen dat de nota van wijziging in het wetsvoorstel is verwerkt, de SGP-fractie voor het wetsvoorstel heeft gestemd. Dat heeft overigens niet mogen baten. Het wetsvoorstel

is door de Kamer verworpen. Daarna heeft de SGP-fractie ook voor het wetsvoorstel van de regering gestemd.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De **voorzitter**: De heropening van de beraadslaging over het wetsvoorstel Modernisering universitaire bestuursorganisatie zal na de dinerpauze plaatsvinden.

Aan de orde is het debat naar aanleiding van een algemeen overleg, gehouden op 12 september 1996, over **integriteit openbaar bestuur**.

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Kamp** (VVD): Voorzitter! Wij hebben twee weken geleden met de minister van gedachten mogen wisselen over een rapport dat de Algemene Rekenkamer heeft opgesteld over het integriteitsbeleid bij het Rijk. Wij hebben geconstateerd dat het met de integriteit van onze ambtenaren bij de ministeries over het algemeen heel goed gesteld is, maar dat het nodig is om de puntjes op de i te blijven zetten. De Rekenkamer heeft aanbevelingen gedaan om dat te bevorderen en wij hebben met de minister van gedachten gewisseld over die aanbevelingen. De minister heeft uitgelegd dat hij ermee bezig is en dat hij probeert daar voldoende voortgang in te houden. Het lijkt ons gewenst dat de aanbevelingen van de Rekenkamer op afzienbare termijn worden uitgevoerd. Het lijkt ons bovendien gewenst dat het kabinet een kader aanreikt, opdat de ministeries het op een gemakkelijke manier voor elkaar kunnen krijgen. Daarom leg ik een motie aan de Kamer voor, die door drie collega's is medeondertekend.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende, dat de Rekenkamer aanbeveelt op alle ministeries richtlijnen op te stellen voor het

melden en registreren van nevenfuncties, het aannemen van geschenken of diensten en de handelwijze bij aantasting van integriteit of vermoedens daarvan;

overwegende, dat de Rekenkamer voorts aanbeveelt kwetsbare functies te laten rouleren en op alle ministeries een vertrouwenspersoon aan te stellen voor meldingen van aantastingen van de integriteit of vermoedens daarvan;

verzoekt de regering de ministeries een kader aan te reiken voor het opvolgen van de aanbevelingen van de Rekenkamer en het ertoe te leiden dat deze aanbevelingen ultimo 1997 ook daadwerkelijk zijn opgevolgd,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden H.G.J. Kamp, De Graaf, Van Heemst en Oedayraj Singh Varma. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 3 (24655).

Mevrouw **Dankers** (CDA): Voorzitter! Vanzelfsprekendheid van integer handelen door de overheid en het openbaar bestuur is noodzakelijk om het vertrouwen van het publiek in de overheid te handhaven. De bewaking van de integriteit en het beleid dat wordt gevoerd is vooral een kwestie van cultuur, meer dan alleen van boekwerken, handleidingen of formeel-juridische discussie over geschreven regels. Het gaat om de attitude, om het bedacht zijn op valkuilen en verleidingen en alertheid binnen de hele organisatie, waarbij de top het voorbeeld geeft en het voortouw neemt. Regelmatig open gesprek is van belang om een dergelijke cultuur te kunnen handhaven. Dit betreft niet alleen de politiek verantwoordelijken maar alle mensen die binnen de overheidsorganisatie werken binnen alle afdelingen.

Voorzitter! De beraadslaging over dit verslag wil ik nog gebruiken om te herhalen dat onze fractie graag zou zien dat bij het integriteitsbeleid op de departementen ook aandacht wordt besteed aan de immateriële kant, aan de houding tijdens contacten waarbij sprake is van grote machtsongelijkheid, bijvoorbeeld als

Dankers

de overheid in contact is met de burger of een functionaris van de ene overheid tegenover andere overheden staat. Ook daar is het erg van belang dat de integriteit in de houding van de mensen blijft doorspreken.

Ik merk ten slotte op dat mijn fractie het eens is met de opmerking van collega Kamp c.s. dat er tempo moet blijven in de voortgang en dat minister Dijkstal wat minder vrijblijvend zou moeten zijn waar hij zijn collega's aanmaant om tijdig op papier te zetten wat het beleid van de departementen is inzake de wijze waarop zij met de integriteit omgaan.

Minister **Dijkstal**: Mijnheer de voorzitter! Ik ben het eens met de opmerkingen van mevrouw Dankers over de cultuur, de attitude en de alertheid binnen een organisatie. Ik herhaal wat ik in het algemeen overleg heb gezegd. Het is het allerbelangrijkste als je organisaties ertoe brengt om het zelf te doen. Dat is verreweg de krachtigste manier als het gaat om het handhaven van de integriteit van de mensen in zo'n organisatie. Daarom was ik in het algemeen overleg wat huiverig voor te strakke richtlijnen en om nu reeds te zeggen hoe zij zich allemaal moeten gedragen. Ik hoop dat ik ze zover kan brengen dat zij dat zelf goed begrijpen, inclusief de immateriële kant, zoals mevrouw Dankers het in het algemeen overleg noemde. Het is allemaal wat abstracter, maar het gaat om begrippen als professionaliteit, de kwaliteit van het werk, de dienstbaarheid aan de burger. Ik vind dit van groot belang. Ik zal zeker nagaan hoe wij dat in de opleidingstrajecten kunnen accentueren.

Voorzitter! Dat brengt mij op de motie van de heer Kamp c.s. Ik heb met die motie niet zoveel problemen, want wij zijn het eens over de aangesneden onderwerpen: het aannemen van geschenken of diensten, de nevenfuncties, de functieroulatie, het aanwijzen van vertrouwenspersonen. In het dictum van de motie wordt gesproken over het aanreiken van een kader. Dat geeft mij net voldoende vrijheid om het accent op de organisaties zelf te leggen. Tegelijkertijd kan ik aangeven hoe ik en de Kamer – in dit geval niet zonder belang – over deze zaken denken. Het gaat erom dat de

departementen voorzover onwillig op onderdelen, zich voegen binnen dat kader. Ik heb er ook geen problemen mee dat dit eind volgend jaar geregeld moet zijn. Wij hebben de afspraak dat ik voor de zomer van volgend jaar met een voortgangsrapportage zal komen. Dat is een mooie opstap voor het eind volgend jaar nagaan of de zaken zijn geregeld zoals wij dat wensen. Nogmaals, ik heb geen bezwaar tegen de motie.

De heer **Kamp** (VVD): Zou ik om een tweede termijn te voorkomen de minister een vraag mogen stellen?

De **voorzitter**: Wij kennen geen tweede termijn in dit type debat.

Minister **Dijkstal**: Ik ben nog wat vergeten te zeggen.

De **voorzitter**: Daar zwicht ik voor.

Minister **Dijkstal**: Ik geloof dat ik geïnterrumped ga worden.

De heer **Kamp** (VVD): De minister zei dat hij van plan is dat kader aan te reiken. Ik neem aan dat hij ook bereid is dat kader ook door het kabinet te laten aanreiken.

Minister **Dijkstal**: Ja zeker.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, volgende week dinsdag te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is het debat naar aanleiding van een algemeen overleg, gehouden op 26 augustus 1996, over **benzinstations**.

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Hofstra** (VVD): Voorzitter! Wij spreken, zij het kort, wederom over de uitgifteregeling voor benzineverkooppunten en wegrestaurants. Allereerst wil ik de minister danken voor de nadere brief die wij hebben gekregen van de landsadvocaat. Het is een vertrouwelijk stuk, zodat ik er niet al teveel over kan zeggen. Wel kan ik zeggen dat het ons sterkt in het idee dat het openbreken van bestaande contracten, die nu tot in de eeuwigheid

duren, wenselijk en wellicht mogelijk is. Daarvoor zijn twee belangrijke redenen. In de eerste plaats vinden wij het normaal dat contracten vanuit de overheid steeds voor bepaalde tijd worden gesloten. In de tweede plaats willen wij meer prijsconcurrentie in de sfeer van benzine en dieselolie bevorderen en willen wij kartelafspraken tegengaan. Ook omdat het ministerie verder moet met de uitgifte van nieuwe vergunningen, wil ik graag mede namens de collega's Van Rey, Van Heemst en Leers een motie aan de Kamer voorleggen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende, dat er onduidelijkheid bestaat over de prijsconcurrentie bij de verkoop van motorbrandstoffen;

stemt in met het voorstel van de regering voor de uitgifteprocedure voor nieuwe locaties langs snelwegen voor benzineverkoop en horecavoorzieningen;

verzoekt de regering om als onderdeel van de toegezegde studie naar eventuele kartelafspraken bij de verkoop van motorbrandstoffen eventuele wijzigingen ten aanzien van de bestaande vergunningen nader te willen bezien;

verzoekt de regering de Kamer voor 1 april 1997 over de resultaten te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Hofstra, Van Rey, Van Heemst en Leers. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 11 (22004).

Mevrouw **Van 't Riet** (D66): Voorzitter! Naar aanleiding van het algemeen overleg heeft D66 het standpunt ingenomen dat wij bestaande vergunningen ook uit een oogpunt van behoorlijk bestuur niet willen verbreken. Bovendien zijn de negatieve consequenties die het verbreken van bestaande vergunningen